

449. A Turul Szövetség harcot indít a judeo-liberális sajtó ellen

A Turul Szövetség szegedi kerülete szombat délután tartott vezértanácsi tábora lelkes örömmel csatlakozott az országos vezérség által megindított röpirat hadjáratához, amely a judeo-liberális sajtó nemzetromboló hatására hívja fel a figyelmet. Ez alkalommal számolt be a bálbizottság a Turul Egyetemi Bál fényes erkölcsi és anyagi sikeréről. A tábor elhatározta, hogy a befolyt báli jövedelmet teljes egészében szegénysorsú bajtársak segélyezésére fordítja.

Ugyanekkor elhatározta a vezértanácsi tábor, hogy február 16-án 8 órai kezdettel a Tisza Szálló nagytermében keresztény sajtópropagandával egybekötött műsoros kulturestet rendez, melynek előadójául Rajniss Ferenc országgyűlési képviselőt, Hubay Miklós és Ivén Mihály szerkesztőket kéri fel.

Szegedi Új Nemzedék XX. (1938) január 30. 6. oldal

450. „Az ifjúságnak vigyáznia kell, hogy ifjúi lelkesedésével nem élnek vissza”

Bornemissza Géza iparügyi miniszter Szegeden – Iparos küldöttségek – A miniszter és Várkonyi Hildebrand érdekes beszédei az egyetemen

„A Márciusi Ifjak nem agitátoriskolából kerültek ki, nem jelszavak ismétlésével töltötték életüket, hanem egyszerre voltak magyarok és európaiak” – Bornemissza Géza és Várkonyi Hildebrand beszéde a Turul márciusi ünnepségén

Bornemissza Géza kedden délután a Turul dísztáborozásán vett részt az egyetem aulájában. Az ünnepségen megjelentek vitéz dr. Imecs György főispán, dr. Pálffy József polgármester, vitéz dr. Shvoy Kálmán, dr. Hunyadi-Vas Gergely és Végyváry József országgyűlési képviselők, dr. Berecz János felső házi tag, báró Kruchina Károly miniszteri tanácsos, a miniszter iparügyi osztályának vezetője, dr. Buócz Béla rendőrfőkapitány-helyettes, dr. Szepessy Aladár pénzügyi igazgató, Szűcs Endre postaigazgató, Rainer Ferenc a kereskedelmi és iparkamara és ipartestület elnöke, az egyetem professzori kara.

Az egyetemi énekkar Hiszekegy-éneke után dr. Gelei József rektor a haza, szabadság és becsület jegyében megnyitotta az ünnepséget, mondván, hogy jövődönket szenteljük meg, amikor a múltnak áldott óráira emlékezünk. Kiss Mihály elszavalta a Nemzeti Dalt, majd Várkonyi Hildebrand mondott beszédet.

Hadat üzen annak a sokszor mondogatott mondásnak, hogy március 15-e az ifjúság ünnepe – mondotta. Az idősebb generáció nevében szól, akik szintén magukénak tekintik március ünnepét. Az ifjúság számára azt vonja le tanulságul, hogy maga a lobogó lelkesedés, hanem kell a múltnak tapasztalata is. „A márciusi hősök, akiknek az emlékét ápoljuk – folytatta – a legnagyobb bölcsességgel mérlegelték, hogy fejlődés, vagy forradalom lavináját indítják-e el. Ezek az emberek a 12 pontban csak a reálisan megvalósítható kívánságokat foglalták. Ezek

a márciusi ifjak mind közpályán mozgó államférfiak voltak, nem tanultak már, de lelkükben még az ifjúsághoz számítottak. Eszméknek emberei voltak, akik nem agitátoriskolákból kerültek ki, és nem jelszavak ismételésével töltötték az életüket, hanem egyszerre voltak magyarok és európaiak. Ifjú bajtársaim! – folytatta beszédét Várkonyi professzor – vonjátok le tanulságul: legyetek ti is márciusi ifjak, legyen meg bennetek is az örök megújulás bátorsága és ereje. Az ifjúságban a lelkesedés lángja sokszor szabálytalanul csap ki, de azért van itt az idősebb generáció, hogy megfogja a kezeiteket. Felelősség nélkül beszélni könnyű, de az olyan ifjúság, amelyet az igazi hazaszeretet eszméi hevítenek, ezt nem teszi.” Azzal fejezte be a nagyszabású beszédet, ne feledje el az ifjúság, hogy egyedül vagyunk itt Európában és – mint Széchenyi is mondta – másban, mint magunkban nem bízhatunk.

A nagy tapssal fogadott beszéd után az egyetemi énekkar Kertész Lajos karnagy vezérletével finom kidolgozásban adta elő a Rákóczi-indulót.

Ezután Bornemissza iparügyi miniszter⁷⁷ mondott beszédet. Azzal kezdte, hogy nem, mint miniszter, hanem mint bajtárs szól most az ifjúsághoz. Az ifjúság – mondotta – mindig új eszmék hirdetője. A magyar ifjúság mindig nagy lelkesedéssel érdeklődött a közügyek iránt. Sokan ezt hibáztatják és vissza akarják küldeni az ifjúságot az egyetem padjaiba. Helyes, ha az ifjúság a közügyekkel foglalkozik, azonban ma nagyon kell vigyázni. „Ma olyan kort élünk, amit azzal a szóval jellemezhetünk leginkább, hogy agitatio kor. Mindenki a saját felfogása alapján akarja a világot megváltoztatni, ezért az ifjúságnak vigyáznia kell, hogy az ő ifjú lelkesedésével ne éljenek vissza. Az ifjúság – folytatta a miniszter – amikor a közélettel foglalkozik ne feledje el, nem kívánhatja, hogy a magyar közélet problémáinak eldöntésénél övé legyen a döntő szó. Emellett azonban legyen arra is ideje, hogy önmagával is foglalkozzon, mert, ha tudásban, erkölcsben, jellemében nem ütik meg a mértéket, üresfejű agitátorok lesznek. Forró korszakot élünk, nekünk is revízió alá kell vetnünk azokat az eszméket, amelyek a magyar közéletet addig irányították. A szabadság, testvériség, egyenlőség jelszavát nem lehet egyik napról a másikra félredobni, de alá kell rendelni a nemzeti érdekek. Szabadságot adni azoknak, akik szemben állnak a nemzet érdekével, egyet jelent az öngyilkossággal. Nincs tökéletes egyenlőség, még két fűszál sem egyenlő. Az egyenlőség nem jelentheti az egyforma érvényesülést Minden tisztességes magyar embernek azonban meg kell adni a boldogulás egyenlő lehetőségét, kell, hogy érvényesüljön az egyenlő indulás lehetősége, és mindenki egyformán megtalálja a munkája gyümölcsét. Testvériséget akarunk ennek a csonka országnak a határain belül. Testvérkezét fogunk nyújtani a nemzetiségeknek, akik egy ezredéven át ették velünk a kenyeret és ma is visszavágyanak.”

Ezután az ifjúság érdekében tett intézkedéseket ismertette a miniszter, majd így folytatta: „Sokat tettünk, de még sok a tennivaló. 1848. március 15-én

---

⁷⁷ Bornemissza Géza 1935. augusztus 1. és 1938. november 15. között volt iparügyi miniszter.

felszabadították a jobbágyságot, de még ma is sok jobbágylélek van, aki hamis eszmék után megy, és megtagadja Istenét és hazáját. Ezeket is fel kell szabadítani a téveszmék alól.”

A miniszter beszéde után az egyetemi énekkar magyar daleyveleget adott elő, és a Himnuszt énekelte el.

Délmagyarország XIV. (1938) március 17. 5. oldal

451. Juhász Gyula emlékest

A szegedi Bethlen Gábor Kör szerdán Juhász Gyula-emlékestet rendezett a nagy szegedi költő halálának első évfordulója alkalmából. A Tisza Szálló nagytermét megtöltő közönség soraiban megjelentek Juhász Gyula családjának tagjai is és eljött az emlékestre Juhász Gyula leghűbb és legbensőségesebb, váradi időkből való barátja Dutka Ákos, valamint a kiemelkedő parasztköltő Veres Péter.

A megnyitó előadást Paku Imre a Bethlen Gábor Kör elnöke tartotta „Juhász Gyula és Szeged” címen. Előadásában röviden, nagy áttekintéssel számolt be azokról a kapcsolatokról, amelyek a régi szegedi kisiparos családból származó Juhász Gyulát Szegedhez fűzték, és nemcsak életrajzi vonatkozásban, de szellemében is szegedivé tették. A nagy érdeklődéssel hallgatott bevezető után Baranyi Lilly értékes zongoraszámait következtek, aki egy Liszt-balladát és három Chopin etűdöt adott elő, mély kulturáltságról és teljes átélésről tanúskodó bravúros művészzel.

A műsor következő száma Dutka Ákosnak, az Ady-generáció egyik jelentős költőjének, a Holnaposok egyik tagjának meleg visszaemlékezésszerű költői előadása volt: „Juhász Gyula és Nagyvárad címmel”. Őszinte és mély nosztalgiával vázolta fel a századfordulós Várad képét és benne a fiatal Juhászt, aki Váradra kerülve az egyik mag volt, amely körül a Holnap harcos írói gyülekeztek, a nagy elméleti és szellemi viták központja volt az egyébként magányos és szomorú poéta. A váradi három év volt Juhász Gyula legharcosabb és legboldogabb időszak.

A bensőségesen szép előadás után – amelyet a közönség hosszas tapsal köszönt meg Veres Péter kiváló parasztíró és szociológus lépett az előadói emelvényre, és tartotta meg szuggesztív erejű előadását, „Juhász Gyula a vidéki életben” címmel. Általános érvényű gondolatok, személyes jellegű élmények és objektív, tiszta ítélet jellemezték előadását. Világosan látja, és ki is jelöli a költő, a szellemi ember helyét a társadalomban. A költő, a vezető szellemi ember, erejének teljét arra fordítsa, hogy először környezetének, hazájának, népének lényegét, sajátosságait emelje ki, és azon keresztül szóljon a közönséghez és a nagyvilághoz. Ennek a nagyszerű szellemi embernek ideális megvalósulását látja Juhász Gyulában. És mégis az a Juhász Gyula, aki a legmélyebben és leggazdagabban volt magyar és európai, mélységes magányra volt kárhóztatva, mint a legnagyobb magyarok minden időkben.